

จริยะพ่อแม่ และบุตรธิดา

ธรรมรัตน์ ณ สงขลา

จริยะพ่อแม่และบุตรธิดา

ธรรมรัตน์ ณ สงขลา

สำนักพิมพ์พัฒนาการศึกษาไทย

คำนำหนังสือเรื่อง

จริยะพ่อแม่และบุตรธิดา

ความดีของพ่อแม่และบุตรธิดา จริยาการปฏิบัติที่ดีงามในตัวตนของบุคคลอันสร้างไว้ โดยเฉพาะผู้เป็นครอบครัวเดียวกัน พ่อ แม่ และลูก สายสัมพันธ์การปฏิบัติความดีงามในครอบครัว ย่อมส่งเสริมฐานะทางครอบครัวให้เจริญก้าวหน้าไป ปราศจากภัยพาลใด ซึ่งบุญคุณความดีงามของพ่อแม่ นั้นจะเป็นแบบอย่างที่ดีงามของลูก เพราะพ่อแม่สร้างทุกอย่างให้ลูกด้วยความรักความเมตตากรุณานั้นเอง

จริยะของพ่อแม่และบุตรธิดา การสร้างความดีงามของพ่อแม่และลูกในสถาบันครอบครัวนั้น ซึ่งอาจจะมีความประทับใจฉบับครอบครัวนั้นๆ ต่างมุมมองออกไป ก็ควรพิจารณาคิดสรรค์

ดู

ธรรมรัตน์ ณ สงขลา

สำนักพิมพ์พัฒนาการศึกษาไทย

เนื้อหาสาระโดยสังเขป

ก. จริยธรรมของพ่อแม่

- ๑ ต้องห้ามปรามมิให้ลูกทำชั่ว
- ๒ ให้โอวาทคำปรึกษาแก่ลูกพึงหมั่นสร้างคุณดี
- ๓ จัดการศึกษาศิลปวิทยาการ
- ๔ มุ่งหาภรรยาที่สมควรให้
- ๕ มอบทรัพย์มรดกให้ลูกสร้างฐานะ

ข. จริยธรรมของบุตรธิดา

- ๑ ให้การเลี้ยงดูตอบแทนคุณพ่อแม่
- ๒ ดำรงวงศ์ตระกูลมิให้ขาดเชื้อสาย

จริยะพ่อแม่และบุตรธิดา

จริยะพ่อแม่และบุตรธิดา หมายถึง ความดีที่พ่อแม่และลูกสร้างไว้

ในที่นี้จะกล่าวถึง ๒ ส่วน ซึ่งเป็นหลักจริยศาสตร์ทั่วไปของพุทธศาสนา คือ

- ก. จริยธรรมของพ่อแม่ คือ การสร้างคุณดีของพ่อแม่
- ข. จริยธรรมของบุตรธิดา คือ การสร้างคุณดีของลูก

คำว่า จริยศาสตร์ หมายถึง เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยความประพฤติแบบแผนแนวปฏิบัติอันดีงามในอุปนิสัยใจคอ การกระทำของมนุษย์ ซึ่งสำหรับสังคมไทยในสถาบันครอบครัว มุ่งศึกษาให้เห็นว่า “อะไรควรเว้น อะไรควรทำ อะไรผิด อะไรถูก อะไรดี อะไรชั่ว” ที่ควรเป็นหลักการดำเนินชีวิตการทำความดีตามแบบอย่างหน้าที่ทางจริยธรรมของพ่อแม่ และจริยธรรมของบุตรธิดา

มีการดำเนินชีวิตตาม หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาที่ว่า “ การทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้บริสุทธิ์” ตัวอย่างเช่น

- การดำรงตนยึดมั่นในเบญจศีล ได้แก่ ศีล ๕

- ๑ ละเว้นจากการฆ่าสัตว์
- ๒ ละเว้นจากการลักทรัพย์
- ๓ ละเว้นจากการประพฤติดิฉิประเวณี
- ๔ ละเว้นจากการพูดปด
- ๕ ละเว้นจากการดื่มสุราเมรัย

-การดำรงตนยึดมั่นในเบญจธรรม

- ๑ ประพฤติตนมีเมตตาการุณาต่อสัตว์
- ๒ ประพฤติตนเลี้ยงชีวิตในทางที่ถูกต้อง
- ๓ ประพฤติตนมีความสำรวมระวังในกาม
- ๔ ประพฤติตนพูดแต่คำสัตย์คำจริง
- ๕ ประพฤติตนให้มีสติรักษาดนไว้เสมอ

ส่วนจริยธรรมการประพฤติดนเพื่อสะสมบุญบารมีตน
 กอปรกรรมดี ในด้านการเป็นคนดีที่มีคุณธรรม สร้างคุณงามความ
 ดีในเหย้าเรือนและในสังคม เหมาะแก่ การเป็นผู้เจริญ ให้ปฏิบัติดี

ปฏิบัติชอบ รู้จักผิดชอบชั่วดี สร้างภูมิคุ้มกันป้องกันความชั่ว ไม่ให้เกิดขึ้นแก่จิตใจ ที่ได้ถือ การครองคุณาศรัทธาใน สถาบันครอบครัวตามหลักจริยศาสตร์ กล่าวคือ การครองเรือน เพื่อยกระดับการพัฒนาจิตใจให้ไปปฏิบัติมีความรู้สำนึกได้ มีความคิดที่ดีรู้จักทำความดี ดำเนินวิถีชีวิตให้เกิดความเจริญดีงาม แก่ตัวเองและครอบครัวดำรงชีวิตอยู่ได้ตามครรลองครองธรรม ก่อปรตังตนชอบในศีลธรรมโดยเฉพาะจริยธรรมของพ่อแม่กับ จริยธรรมบุตรธิดา ซึ่งการก่อกรรมดีจะเป็นอันส่งผลปรมความ ช่วยยับยั้งชั่งใจมิให้มีมลทินกิเลสอันเป็นหนทางล่อไปสู่ความ ประพฤติชั่วในตัวเอง ไม่ให้เหินผิด โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว ประกอบด้วยสมาชิกในครอบครัว คือ พ่อแม่และบุตรธิดา ใน เชิงสังคมคนดีในสถาบันครอบครัว มีหลักจริยธรรม ได้เป็นข้อ ปฏิบัติเบื้องต้นในการสร้างที่ดีให้เป็นคนดีมีคุณธรรมประจำ ใจเพื่อพัฒนาจิตใจ หลักเมตตาธรรมโอบอ้อมอารี มีดังต่อไปนี้

ก. จริยธรรมของพ่อแม่

การสร้างที่ดีของพ่อแม่ กล่าวได้ดังต่อไปนี้

๑ ต้องห้ามปรามมิให้ลูกทำชั่ว

การสร้างดีพียงห่างไกลซึ่งความชั่วของพ่อแม่ โดยการ
 อบรมบุตรธิดาไม่สมาคมกับคนพาล อันจะนำพาชีวิตตนให้ไหล
 หลงต่ออบายมุข อย่างเช่น การเดินทางหลงคิดยาเสพติด อัน
 นับว่าจะสร้างความทุกข์ใจให้กับพ่อแม่อย่างมหันต์ ครอบครัวใด
 มีบุตรธิดาไม่ติดยาเสพติด ก็เพราะสามัญสำนึกของลูกมีภูมิคุ้ม
 ทานที่ดีมีจิตใจแข็งแกร่ง ด้วยคำอบรมบ่มเพาะปลูกฝังของพ่อ
 แม่ให้ไว้มาตั้งแต่ลูกยังเด็ก ซึ่งพ่อแม่ที่ดีจะห้ามลูกไว้อย่างเป็นเด็ด
 ไม่ให้เสพยาเสพติด ที่ไม่เป็นผลดีแก่ลูกและยังทำให้เสียโอกาส
 ทางการศึกษาและนำพามาจดตนให้มีคณ พ่อก็มักปรามลูกไว้
 เสมอโดยการจัดการลูกให้หมั่นอยู่ในกลุ่มผู้มีการศึกษา คือ ฟู
 ทาเดินทางการศึกษาให้ลูกอยู่ในสิ่งแวดล้อมทางการเรียน และ
 คบหาภักตยาณมิตรที่เสริมส่งให้ชักจูงพากันเรียนหนังสือ ซึ่งจะ
 ตั้งเป้าหมายไว้อย่างต่ำว่า ลูกควรจบปริญญาตรี ก็จะเป็น
 ผลสำเร็จของครอบครัวนั้นๆ นำพามาซึ่งความสุขและเป็นที่น่า
 ภาคภูมิใจแก่พ่อแม่ เพียงแค่นี้พ่อแม่ก็หายเหนื่อยเป็นปลิดทิ้ง
 เมื่อพ่อแม่ได้เห็นลูกไม่เกรเป็นคนดีมีค่าต่อสังคม ตั้งหน้าตั้งตา
 หมั่นฝึกฝนร่ำเรียนหนังสือนั้นเป็นการสร้างความดีมอบความดีให้
 ลูกด้วยหนทางที่ถูกต้อง ด้วยความตั้งใจของพ่อแม่ทะนุถนอมให้
 ความรักและการหมั่นเอาใจใส่ของพ่อแม่ต่อลูก เพื่อสร้างอนาคต

ที่ติงามให้แก่วรรณ อันพ่อแม่จะชี้ทางเดินให้ลูกรู้จักห้ามปรามลูกๆ ทุกคนเป็นเด็กขาดอีกประการหนึ่งคือ การไม่ไปหลงผิดติดการพนันใดๆ ทั้งปวงเพราะเป็นหนทางที่เสื่อมเสีย และจะหายนะ นำพาเสียทรัพย์สินเงินทองให้สูญเสียอย่างไม่น่าจำเป็นโดยเปล่าดาย เพราะการพนันไม่ได้สร้างคนให้รวย วิธีที่จะสร้างคนให้ร่ำรวยคือ การขยันทำงานทุกอย่างอย่างไม่เลือกหน้าด้วยการใช้ความรู้ความสามารถมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ด้วยมือสืบนี้นำเอา ก่อร่างสร้างฐานหาเงินเพื่อความมั่นคงให้ชีวิต ในวันเวลาแต่ละวันที่เท่ากันเพียงแค่นี้สืบลีซ่าขยันอย่างเสมอภาคแล้ว ส่วนเงินนั้นลอยอยู่กลางอากาศ ให้รู้จักเก็บเกี่ยวด้วยความขยันในหน้าที่การทำงาน ทำงานสร้างตัวให้เป็นผู้เป็นคน ลืมตาอ้าปากได้ อย่างไม้อายใคร อันจะเป็นการตั้งหลักตนเองได้ของลูกอย่างมีอนาคตที่สดใสก้าวอยู่ในสิ่งที่ติงาม โดยการไม่ติดยาเสพติด การไม่ติดการพนัน แล้วมุ่งเน้นให้ลูกขยันเล่าเรียน พ่อแม่ส่งเสริมให้เรียนมีวิชา แล้วให้ขยันทำงานอยู่ทุกเมื่อสิ่งสรรค์เวลาชั่วโมงวันคืนยาม เราใช้ความดีสร้างงานได้โดยการไม่คดโกงใครมีความซื่อสัตย์อย่างมีจรรยาบรรณก่อสร้างไว้ในหน้าที่การทำงาน ซึ่งพ่อแม่สร้างทำมาเป็นแนวทางปรามลูกให้ทำงานตรงไปตรงมา มีความซื่อสัตย์ และทำตัวควรแก่การไว้วางใจของคนรอบข้างที่มีบุญคุณกับเรา

ก็เพื่อความเจริญรุ่งเรืองสมแก่ฐานะ ด้วยความสะอาดกายภูมิภูมิจาน ด้วยความสะอาดวาจาพูดสุภาพอ่อนโยน ด้วยความสะอาดใจทำให้บริสุทธิ์ไร้มลทินใดๆ เพียงเพราะพ่อแม่ปามลูกไว้เสมอไม่ให้ทำชั่วให้ห่างไกลจากความไม่ดีอย่างระมัดระวัง รู้จักฝึกฝนสร้างชีวิตขึ้นด้วยการใช้ความสามารถทั้งสติปัญญา วิทยุติ คุณวุฒิ อย่างผู้มีความรู้ความสามารถ

๒ ให้โอวาทคำปรึกษาแก่ลูกพินหันสร้างความดีรักใคร่กัน

พ่อแม่สร้างความดีมาตลอดขอให้ลูกหมั่นรักษาความดีของพ่อแม่ไว้เป็นแบบอย่างและหมั่นกระทำตามซึ่งคุณงามความดีของพ่อแม่ที่ให้โอวาทและทำตัวให้เห็นเป็นตัวอย่าง เช่น การโอบอ้อมอารี ช่วยเหลือคนเมื่อยามยากเจ็บป่วยทุกข์ยากใดๆ มา พ่อแม่ก็จะคอยรักษาและชี้แนะเยยวยาเขาได้หายจากความเจ็บป่วยอย่างไม่เลือกชั้นวรรณะ พ่อแม่ตั้งตนาวางตัวชอบในสังคม ด้วยการสร้างคุณงามความดีไว้ให้ประจักษ์จนโจทย่านกันอย่างไม่สิ้นสุดเหมือนบุญคุณพ่อแม่ที่สร้างไว้ให้แก่ลูก ดังเช่น คำพ่อแม่พูดแก่ลูกว่า “สู่อยารบกัน” อันเป็นถ้อยคำวาจาของพ่อแม่ให้

โอบอ้อมอย่างแข็งขัน เกิดมาร่วมห้องสายเลือดเดียวกัน อย่ามีความทะเลาะบาดหมางกันภายในครอบครัวตนของลูกๆของแม่ และพ่อ และพูดจามีความสุขภาพเรียบร้อยอ่อนน้อมถ่อมตน พูดด้วยความไพเราะละมุนละม่อม มีเหตุผลเสมอ จะทำการสิ่งใดก็ให้เหตุผลพินิจพิเคราะห์ได้เองว่าเป็นเหตุผลเพราะอะไร ซึ่งจะฝึกการเรียนรู้ทางประสบการณ์ให้รู้จักเป็นคนที่มีพึ่งได้ของครอบครัว ดำรงชีวิตอยู่ในที่ใด ก็เป็นที่น่าไว้วางใจแก่เขาได้ จะช่วยให้ตกน้ำไม่ไหลตกไฟไม่ไหม้ เป็นคนดีพรพ่อแม่คุ้มครองคอยเกื้อหนุนมีผลบุญตามสั่งเจริญมั่นคงก้าวหน้าราบรื่นไร้อุปสรรคด้วยความดีงามของพ่อแม่ที่สร้างไว้ให้แก่ลูก เกิดมาต้องมีความรักใคร่กันในพื้นที่ของลูกพ่อและแม่ “พี่ช่วยเหลือน้อง น้องช่วยเหลือพี่” จะเป็นวัฏจักรแห่งคุณงามความดีของครอบครัวนี้ให้ยั่งยืน สร้างครอบครัวฐานะลูกให้มั่นคง พ่อแม่ก็อบอุ่นใจ เมื่อเห็นลูกตนยึดมั่นกันว่า “พี่ช่วยเหลือน้อง น้องช่วยเหลือพี่” และดั่งคำพ่อแม่สอนว่า “สู้อย่ารบกัน” จะเป็นบรรทัดฐานในการอยู่ใช้ชีวิตด้วยครอบครัวที่รู้จักเหตุผลไม่ทะเลาะกัน “เอาพี่เอน้องพึ่งพาอาศัยเป็นธุระให้กันได้ตลอดไป” ตามคำสอนสั่งของพ่อแม่และแม่นี้ ย่อมทำความสบายใจเพิ่มพูนความสุขให้เกิดแก่พ่อแม่ยิ่งขึ้นไป “พ่อแม่ก็ไม่ข้องลูก

เท่าใดนักแล้ว” ไม่ต้องเป็นห่วงถึงลูกทุกคนว่าจะลำบาก เมื่อพี่น้องต่างซึกงกันไปได้ดีสร้างฐานะตนได้ พี่พาทอาศัยกันได้ไม่ว่ายามใด และคอยช่วยกันปกป้องภัยพิบัติที่จะเข้ามาใกล้กรายตนและครอบครัว คอยเตือนกันคอยปรึกษากันคอยช่วยเหลือตามคำของแม่ว่า “ผละบ่า” เช่นการให้ความช่วยเหลือเรื่องทรัพย์สินเงินทองกันได้เมื่อมาหาด้วยความทุกข์เพื่อสามารถปลดทุกข์นั้นได้ และการเอื้ออำนวยความสะดวกเรื่องที่พัวพันการเดินทางไปมาหาสู่กันได้ตลอดไป เรียกได้ว่า คำสอนของพ่อแม่ “อบรมลูกให้ลูกพึ่งพกันได้ในการสร้างตัว” และคำของพ่อว่า “โน่นก็พี่ นี่ก็น้อง” มันตัดกันไม่ขาดย่อมมีความเอื้ออาทรให้กันเสมอเมื่อได้เกิดมาในครอบครัวที่ต่างก็เห็นอกเห็นใจกันเป็นที่ตั้งพื้นฐาน การสร้างชีวิตของลูกแต่ละคน ซึ่งนับว่าโชคดีมากที่ถูกเกิดมาในครอบครัวที่ดีเช่นนี้ ซึ่งหายากมากแล้วในสังคมไทยทุกวันนี้ ก็เพราะ “พ่อแม่สอนมาดี” พ่อคอยทะนุถนอมให้คำปรึกษาดีๆเอาใจดูแลและด้านจิตใจและข้าวปลาอาหารทรัพย์สินเงินทอง ส่งเสียอบรมให้เป็นคนมีการศึกษา แยกแยะผิดถูกได้เอง และต้องมีการอภัยให้กันเสมอไม่ว่าการณ์ใดๆ พี่พาทอาศัยให้กันและกันตลอดไป เพราะ ความรักที่รักน้องคอยถามไถ่ห่วงหาถามเสมอ คำพ่อแม่สอนย่อมแผ่กว้างได้ถึง

ระดับประเทศในสังคม เช่น คำว่า “สู่อารบกัน”เป็น การไม่ ทะเลาะกันให้เห็นในครอบครัวแล้วเปรียบประหนึ่งว่าดัง “ประเทศชาติ” การเป็นที่พึ่งพาอาศัยให้กันได้ ดังคำว่า “โน่นก็พี่ นี่ก็น้อง” และ “พี่ช่วยเหลือน้อง น้องช่วยเหลือพี่” พร้อม การ คอยเกื้อหนุนฐานเศรษฐกิจเหมือนธนาคารให้ยืมเงินทองสร้าง ฐานะให้แก่กันและกันได้ รักใคร่ห่วงหาถามไถ่ในทุกเรื่องราว ชีวิตของแต่ละคน เป็นครอบครัวที่หาได้ยากยิ่งแล้วใน สังคมไทยทุกวันนี้ ซึ่งพ่อแม่ถ้าเป็นความต้องการของลูกแล้ว พ่อแม่ให้ทุกอย่างแก่ลูกจริงๆ

๓ จัดการศึกษาศิลปวิทยาการ

เมื่อลูกเข้าสู่วัยการศึกษาที่เป็นหน้าที่ของพ่อแม่จะต้องจัดการ ให้ลูกนั้น ได้รับการเล่าเรียนศิลปวิทยาการ โดยมีวัตถุประสงค์ที่ เพื่อให้ลูกนั้นได้สามารถมีวิชาความรู้ติดตัวให้สามารถนำพาวิชา ความรู้นั้นก่อเกิดเป็นเครื่องมหากินเลี้ยงชีพของตนเองได้ในวันที่ ไม่มีพ่อแม่แล้ว ด้วยการเริ่มต้นการจัดการให้ลูกศึกษาศิลป วิทยาการโดยเล็งเห็นคุณค่าของการศึกษาเล่าเรียน

ซึ่งในสมัยโบราณส่วนใหญ่แต่ก่อนกาลนานมานั้น พ่อแม่
 ทำการศึกษาศิลปวิทยาการให้แก่ลูกมักจะเน้นหนักลงไปทาง
 สายอาชีพ โดยมักที่จะเน้นตามหลักการที่ว่า ให้ลูกบุตรกล่าวคือ
 ลูกชายได้ศึกษาจากบิดาด้วยลูกชายมีความใกล้ชิดกับบิดา ส่วน
 ลูกธิดากล่าวคือลูกสาวได้ศึกษาจากมารดาด้วยลูกหญิงมีความ
 ใกล้ชิดกับมารดา อันที่จะจัดการศึกษาศิลปวิทยาการให้แก่ลูก
 เป็นการศึกษาภาคปฏิบัติเป็นหลักที่มุ่งหมายจะให้ลูกศึกษาเล่า
 เรียนประกอบสัมมาชีพได้ ให้เกิดความชำนาญในสายงานอาชีพ
 นั้นๆสำหรับเพื่อให้ลูกสามารถประกอบอาชีพเองได้แล้วก็ได้
 สร้างหลักปักฐาน มีหลักฐานที่มั่นคงสมแก่อัธยาศัยเช่นบิดา
 มารดาผู้ก่อรากฐานสร้างครอบครัวมาได้อย่าแข็งแรงแรงมีความมั่ง
 คงในชีวิต แล้วก็ถ่ายทอดวิชาความรู้ต่างๆให้แก่ลูก อันเพื่อเป็น
 การหาเงินได้สำหรับไว้เลี้ยงดูบิดามารดาเวลาท่านชราภาพ อันที่
 จะพึงเกิดความพอใจในสถานะภาพเดิมของตนเองที่มีพ่อแม่สร้าง
 มาให้เห็นเป็นตัวอย่าง ให้เรียนแบบพ่อแม่แล้วลงมือปฏิบัติ
 การศึกษาเล่าเรียนศิลปวิทยาการ สามารถที่จะเอาตัวรอดได้โดยที่
 ไม่ใช่ดังคำกล่าวที่ว่า “มีความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด” หรือพ่อ
 แม่นั้นก็ปลูกฝังให้บุตรได้เป็นอนุชาตบุตร ได้เจริญรอยตามบิดา
 มารดา โดยที่จะคิดคะเนได้ว่าวันใดที่ไม่มีพ่อแม่แล้ว สายงาน